

NÁZEV MATERIÁLU	Veřejná konzultace k Vnitrostátnímu plánu v oblasti energetiky a klimatu
DATUM ZPRACOVÁNÍ	2. 6. 2023
KONTAKTNÍ OSOBA	Mgr. Zuzana Sádlová, MBA
TELEFON	225 279 204
E-MAIL	zsadlova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Níže jsou uvedeny vstupy Svazu průmyslu a dopravy ČR k veřejné konzultaci k Vnitrostátnímu plánu v oblasti energetiky a klimatu, kterou zahájilo Ministerstvo průmyslu a obchodu.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

4. Jaké konkrétní informace, respektive konkrétní témata, uvedená v rámci aktuálně platného Vnitrostátního plánu ČR již nejsou relevantní a měla by být revidována/aktualizována?

Návrhy na změny z pohledu jednotlivých sektorů a témat:

Aktualizace Vnitrostátního plánu (NKEP) musí reflektovat trendy posledních let, tedy zpřísňující se evropské politiky, které stanovují cíle dekarbonizace (klimatická neutralita do roku 2050, cíle FitFor55), ale také ostatní politiky (taxonomie, market design), které dosažení cílů přímo ovlivňují. Je nutné aktualizovat zejména veškeré cíle související s balíčkem Fit for 55, tzn. konkrétní hodnoty pro podíly OZE na celkové spotřebě i sektorových spotřebách energie, objem úsporných opatření a celkovou spotřebu energie v roce 2030 i cíl pro emise, zejména v non-EU ETS sektoru. Jakkoli RED není v okamžiku přípravy této odpovědi dosud schválena, je již nyní vhodné pracovat ve scénářích s různými cíli. V případě teplárenství již není relevantní dlouhodobé zajištění dodávek uhlí, naopak je třeba vytvořit podmínky pro odchodu tepláren od uhlí do roku 2030. V oblasti plynárenství by pak NKEP měl společně s dalšími strategickými dokumenty, jako je vodíková strategie, konkrétně definovat ambice a cíle v oblasti rozvoje vodíku jako obnovitelného a nízkouhlíkového paliva, jako je např. objem předpokládané spotřeby vodíku v roce 2030, 2040 a 2050, vč. způsobu zajištění tohoto objemu pro domácí spotřebu. Tedy stanovit cíle pro domácí výrobu (cíl instalované kapacity v MW) a cíle pro očekávaný dovoz do ČR.

Aktualizace NKEP musí být koncipována tak, aby k naplňování nových evropských cílů v oblasti energetiky a klimatu adekvátně přispěla, ale současně zajistila bezpečnost dodávek energií za konkurenceschopnou cenu pro veřejnost i ekonomické činnosti a definovala komplexní strategický přístup pro řešení nízkouhlíkové transformace národní ekonomiky.

Z pohledu struktury dokumentu máme následující podněty:

Ve strategických dokumentech ČR (včetně NKEP) je třeba stanovit strukturu, která by měla jasně popsat:

- Aktuální stav (kde jsme) plnění stávajících cílů
- Co chce ČR dosáhnout (jak budou stávající cíle revidovány)
- Jakými nástroji budeme cílů dosahovat
- Zdroje pro finanční podporu a jaká jsou další omezení
- Analýza dopadů na jednotlivé sektory a řešení otázky zajištění konkurenceschopnosti firem
- Analýza důsledků, pokud cílů nebude dosaženo, nebo nebudou nastaveny

- Stanovit hierarchii národních strategických dokumentů, která zajistí jejich vzájemnou provázanost a také provázanost s evropskými strategickými dokumenty.

5. Jaká specifická témata, respektive okruhy témat, podle Vás v rámci aktuálně platného Vnitrostátního plánu ČR chybí a měla by být doplněna?

Z pohledu témat navrhuje následující doplnění / aktualizaci:

- „Acceleration areas“ (dříve též „go-to zóny“), resp. obecně povolovací procesy: Pomalé a neflexibilní povolovací procesy byly identifikovány jako jedna ze zásadních bariér komplikujících růst instalované OZE kapacity v EU. Členské státy proto mají zajistit, že povolovací proces nebude trvat déle než dva roky, v acceleration areas dokonce jen rok. Rozloha acceleration areas úzce souvisí s národními cíli pro OZE a tyto zóny je tedy zapotřebí ve Vnitrostátním plánu pokrýt.
- Akumulace/flexibilita: S růstem OZE bude stále výraznější otázka jejich integrace do trhu. Od jisté úrovně instalované kapacity OZE tak bude zapotřebí zajistit související objem akumulace, případně flexibility na straně poptávky. Plány a nástroje pro rozvoj této akumulace a flexibility usnadní investorům plánování budoucích OZE projektů.
- Role vodíku: V aktuálně platném NKEP chybí téma vodíkového hospodářství (tedy i nástroje a opatření pro jeho rozvoj). Přitom vodík je dnes v EU vnímán jako součást řešení pro dekarbonizaci hospodářství a zároveň v budoucím energetickém mixu může sehrát důležitou roli stabilizačního/vyrovňovacího média díky technologii Power-to-Gas. RED III, která je před schválením, pravděpodobně stanoví povinné subcile pro využití zeleného vodíku v dopravě a průmyslu. Vnitrostátní plán by proto měl stanovit jasnou strategii, jak budou tyto subcile dosaženy, a to jak na straně spotřeby (motivace pro spotřebitele?), tak na straně zajištění příslušného objemu vodíku (domácí výroba vs. importy, pokud domácí výroba, tak zohlednit v plánech na zelenou elektřinu...). Pro rozvoj vodíkového hospodářství by mělo být umožněno v první fázi směšování vodíku se zemním plynem (blending) s tím, že cílovým stavem je přeprava, distribuce a skladování čistého vodíku. S největší pravděpodobností Česká republika nebude schopna vyrobit tolik vodíku, který v budoucnu plánuje spotřebovat a je tedy potřeba řešit i možnosti jeho dovozu ze zemí, které na výrobu vodíku mají výhodnější (klimatické) podmínky. Zároveň bude nutné řešit i problematiku distribuce vodíku koncovým zákazníkům. Pro dosažení těchto konkrétních cílů je nezbytné vytvořit legislativní a regulační rámec včetně finanční a institucionální podpory investic do síťové infrastruktury.
- Strategie CCS (CCUS): Pro dekarbonizaci některých průmyslových sektorů může být relevantní možnost zachycování a ukládání emisí CO₂. Pro dlouhodobé plány těchto průmyslových sektorů by bylo vhodné znát potenciál a realizovatelnost této alternativy v ČR, případně plány na rozvoj infrastruktury umožňující transport a uložení emisí mimo ČR. Podobné plány zpracovává např. sousední Německo.
- Strategická bezpečnost: EU se nyní více zaměřuje na strategickou bezpečnost i v oblasti technologií, které mají dekarbonizaci umožnit. Návrhy Net Zero Industrial Act a Critical Raw Material Act stanovují minimální podíly pro domácí technologie a suroviny. Rozměr „Energetická bezpečnost“ by tak měl popsat i národní příspěvek pro naplňování těchto cílů. Tato oblast bude významná pro rozvojové plány evropského průmyslu. Měla by proto být uchopena i jako významná podnikatelská příležitost pro podniky v ČR.
- Dekarbonizace průmyslu: NKEP by se měl také zaměřit na oblast snižování emisí (dekarbonizaci) energeticky náročných odvětví průmyslu, která je bezprostředně spojena i s významným nárůstem spotřeby elektrické energie, s otázkou zajištění konkurenceschopnosti, výzkumem, apod, tj. oblastmi, kterými se NKEP přímo zabývá. V platném znění je však o této problematice pouhá jedna krátká podkapitola (3.1.1.5), která navíc nechává řešení na předpokladu vytvoření průmyslové strategie. Ta však doposud vytvořena nebyla

(Hospodářská strategie ČR tuto oblast nepokrývá dostatečně). Tlak cílů a legislativních opatření EU na urychlenou dekarbonizaci evropského průmyslu, vysoká cena povolenek, válka na Ukrajině a související nová situace na trhu s energiemi vedou k bezprostřední potřebě hledat krátkodobá i dlouhodobá politická řešení a přístupy k transformaci průmyslu i na národní úrovni, tak, aby místní průmysl v této výzvě obstál, dále mohl přispívat k rozvoji české ekonomiky a jejím cílům a aby dokázal konkurovat na evropském a světovém trhu. NKEP by tedy měl identifikovat klíčové kroky, které toto zajistí a položit jasný závazek a základ k vytvoření národní průmyslové strategie věnované primárně otázce transformace českého průmyslu. Zajištění fyzicky a cenově dostupné čisté energie a maximalizace státní podpory a ochrany průmyslu v mantinelech toho, co dovoluje evropská legislativa, je pro dekarbonizaci průmyslových odvětví společným jmenovatelem.

- Dekarbonizace teplárenství: Vytvoření podmínek pro ukončení využívání uhlí v teplárenství a přechod na nízkoemisní zdroje energie do roku 2030. Jedná se především o zajištění odpovídajících finančních prostředků v rámci Modernizačního fondu. V souladu s programovým prohlášením vlády je třeba provést narovnání podmínek na trhu s teplem v postupných krocích ještě před zavedením ETS2 od roku 2027. Také je potřebné se zabývat ukončením výstavby nových zdrojů na fosilní paliva v budovách nejpozději do roku 2030.
- Kapitola „Vnitřní trh s energií“: je potřebné doplnit aktuální informace o projektech PCI, o projektech z Desetiletého plánu rozvoje přenosové / přepravní soustavy v ČR, v plynárenství pak doplnit využití plynárenské infrastruktury na přepravu nejen zemního plynu, jeho směsí s vodíkem, čistého vodíku a v budoucnu nelze vyloučit požadavek na přepravu i CO₂.

Z pohledu struktury dokumentu:

Kapitola status plnění cílů:

- Stav a posun v plnění cílů od publikace aktuálně platného NKEP, celkově a ve struktuře hlavních dotčených sektorů (teplárenství, výroba elektřiny, plynárenství, doprava, průmysl, budovy)
- Srovnání s posunem dosaženým od r. 1990

Kapitola, čeho chce ČR dosáhnout:

- Samozřejmě doplnění cílů pro rok 2030
- Není vůbec řešena dlouhodobá návaznost, zda cíle 2030 pomohou a jsou dostatečné pro směřování k Net-Zero 2050

Kapitola, jakými nástroji bude cílů dosahováno:

- Není víceméně řešeno, jsou popsány všechny možné nástroje, ale není vůbec jasné, jak přesně mají být aplikované a co z cílů bude dosaženo
- Jakými nástroji budou cíle vykazovány
- Je třeba identifikovat legislativní normy, které je třeba pro dosahování cílů změnit. NKEP by měl obsahovat seznam a přibližný harmonogram tvorby potřebné národní primární a sekundární legislativy pro implementaci FF55 a i pro naplnění jeho cílů v ČR. Rovněž tak seznam a harmonogram tvorby technických předpisů a norem (např. pro H₂, CO₂, blendy, etc) a tvorby ekonomických regulačních pravidel pro související infrastrukturu.
- Při řešeních je třeba prosazovat v maximální míře technologickou neutralitu, pro zajištění nákladové efektivity tranzice

Kapitola zdroje pro finanční podporu a další omezení

- Je třeba identifikovat zdroje případné finanční podpory

- Metodika alokace dotačních titulů (rozhodovací klíč například dle úspor emisí/1 EUR dotace? Rychlost implementace? Ztráty konkurenceschopnosti?)

Nová kapitola analýza důsledků tranzice

- Důsledky pro exportéry a ztrátu konkurenceschopnosti (ESG, drahé energie, EU ETS, CBAM, atd.)
- Vícenáklady pro český průmysl a spotřebitele, když emise nebudou řešeny (např. EU ETS II)

6. Jakým způsobem by měly být revidovány Vnitrostátní cíle, tak aby odpovídaly cílům definovaným na úrovni EU? Prosím uveďte i stručné odůvodnění.

Tematicky jsou aktuální cíle správné. Doplněn by mohl být cíl zajištění konkurenceschopnosti (nad rámec stávající dimenze inovace a konkurenceschopnost). Nové dílčí cíle však musí být postaveny na reálném základě z hlediska dosažitelnosti. Je třeba, aby vycházely z detailní analýzy vývoje, současného stavu a technologických a ekonomických možností v jednotlivých sektorech. Na základě těchto cílů je pak třeba stanovit konkrétní politická opatření k jejich plnění, resp. odkázat a položit základ k vytvoření konkrétních strategií a předpisů.

Obsahově je pak potřeba revidovat zejména energeticko-klimatické cíle, které se na evropské úrovni měnily v souvislosti s balíčkem Fit for 55. Konkrétně jde o následující:

- Národní cíl pro úspory emisí v sektorech mimo EU ETS (effort sharing): roste ze 14 % na 26 % v porovnání s rokem 2005. Vychází přímo z příslušné evropské regulace. Nově bude potřeba zahrnout cíl snížení emisí metanu a odpovídající nástroje pro jeho dosažení.
- Cíl pro energetické úspory, klíčové budou zejména následující národní subcíle:
 - Indikativní cíl pro konečnou spotřebu energie, jímž ČR přispěje k celkovému cíli EU snížit spotřebu energie o 11,7 % vůči projekcím pro rok 2030 z roku 2020.
 - Závazná úsporná opatření vedoucí ke kumulovaným úsporám v objemu 669 PJ do roku 2030. To znamená 145 PJ nových úspor za předpokladu, že bude respektován postupný nárůst dle příslušné směrnice (0,8 % historické roční spotřeby pro roky 2021-2023, 1,3 % pro roky 2024-2025, 1,5 % v letech 2026-2027 a 1,9 % ve zbývajících letech do roku 2030). Navíc bude třeba zohlednit nesplněných kumulovaných 60 PJ z předchozího období.
- Cíle a subcíle pro podíl OZE na celkové spotřebě energie
 - Bude muset být zevrubně posouzeno, jaké jsou možnosti ČR a kde je lepší (a levnější) využít potenciál OZE a kde energetických úspor. ČR by měla při aktualizaci cílů vycházet z reálných možností a postupovat „zdola“, tedy s ohledem na reálné možnosti výstavby jednotlivých OZE technologií.
 - Směrnice RED III ještě není schválena, tj. konečné cíle se ještě mohou změnit. **I tak si ale myslíme, že je vhodné, aby MPO předložilo propočty a varianty pro cíle pro OZE, aby se k nim Svaz mohl relevantně vyjádřit.** Níže uvedené čísla vychází z poslední námi známé verze RED III.
 - Cíl pro podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie, reflektující pravděpodobný evropský cíl min. 42,5 %. Pro ČR to zřejmě bude znamenat cíl v rozmezí 29,2 % až 32,9 %. Nižší hodnota, tj. 29,2 %, odpovídá proporčnímu navýšení současného cíle 22 % ve stejném poměru, jako je pravděpodobné navýšení EU cíle z 32 % na 42,5 %. Vyšší hodnota, tj. 32,9 %, odpovídá doporučenému cíli pro ČR dle dopadové studie doprovázející návrh Fit for 55. Ta pro EU počítala s cílem 40 % a pro ČR navrhovala cíl ve výši 31 %. Po poměrovém přepočtu ze 40 % na 42,5 % pro EU se ČR dostane na úroveň 32,9 %

- Vzhledem k pravděpodobnému novému nastavení by měly být revidovány cíle ve vytápění (RED segment budov, EPBD, EU ETS) a teplárenství (RED, EED, Taxonomy), protože se v evropské legislativě tyto cíle zřejmě zpřísní. Zejména by mělo být jasně stanoveno, jak budou cíle plněny a jaké podpůrné nástroje budou využity.
- Bude nutné zohlednit pravděpodobný cíl pro podíl OZE na hrubé spotřebě v sektoru vytápění a chlazení ve výši min. 33 % (navýšení o 9,5 % vzhledem k dosaženému podílu roku 2020 ve výši 23,5 %).
- Cíl pro OZE v průmyslu: pravděpodobně bude schválen nový cíl, kdy státy musí zajistit 1,6% roční nárůst OZE v celkové spotřebě energie průmyslu. Je tedy třeba analyzovat aktuální stav a definovat strategii a přístupy státu v této oblasti.
- Cíl pro OZE v sektoru dopravy: Z hlediska dopravy byla před sestavením aktuální verze NKEP provedena detailní analýza, jak cílů v oblasti OZE dosáhnout. Podobnou analýzu je třeba provést znovu, protože poslední známá verze REDIII dává určitou volnost při volbě cílů. Plán by měl jasně stanovit, jakou cestou se ČR vydá, kolik a jakým způsobem bude využívat jednotlivé nosiče energie, tj. elektřinu, ale i biometan a vodík. Cíl pro OZE v dopravě je možno splnit buď jako dosažení min 29 % podílu OZE na spotřebě v sektoru (včetně multiplikátorů), nebo jako snížení intenzity GHG v sektoru o 14,5 %. Kromě toho bude třeba splnit podmínky pro minimální podíly pokročilých paliv a RFNBO. Za předpokladu maximálního využití biopaliv první generace, využití biopaliv 2. generace dle aktuální verze NECP a minimálního požadovaného objemu zeleného vodíku si splnění cíle dle našich odhadů vyžádá 3 TWh zelené elektřiny.
- Cíle pro zelený vodík (resp. RFNBO): Minimální podíl RFNBO v dopravě je 1 %, což vede se zohledněním multiplikátoru 2 na reálný cíl 0,5 %. Minimální podíl zeleného vodíku na celkové spotřebě vodíku v průmyslu (s výjimkou vodíku pro výrobu paliv) je 42 %. Celkově je tak dle našich odhadů zapotřebí zelený vodík v objemu cca 50 000 t. Je třeba vymezit postupy, jak těmto cílům dostat.
- V sektoru elektřiny nejsou stanoveny závazné subcíle. Pokud se splní minimální subcíle OZE v dopravě a subcíle OZE v sektoru tepla a chladu, tak by pro splnění celkových cílů pro ČR musela výroba zelené elektřiny do roku 2030 narůst o 16-27 TWh oproti dnešnímu stavu (včetně elektřiny potřebné v sektoru dopravy).
- NKEP musí vyřešit i otázku energetické bezpečnosti v zimě, kdy je výroba z fotovoltaiky nízká. Tj. adresovat, jakým způsobem urychlit rozvoj větrné energie, která vzhledem k aktuálnímu stavu povolovacích procesů zřejmě nebude tvořit do roku 2030 velký příspěvek.
- Cíle pro energetickou bezpečnost
 - Definovat konkrétní význam energetické bezpečnosti, zejména v oblasti elektřiny. Ukazatele LOLE, EENS by měly být srovnatelné s okolními zeměmi.
 - Stanovit cíle pro podíl vodíku vyráběného v tuzemsku vs. importů s ohledem na cenu a bezpečnost
 - Stanovit cíle pro výrobu strategických technologií a surovin: příspěvek k diskutovaným evropským cílům zajistit alespoň 40 % potřebných čistých technologií, 10% těžby a 40% zpracování kritických surovin z domácích zdrojů
- Další oblasti a cíle:

Z hlediska plyných paliv a plynárenství je podstatná reflexe REPowerEU, stanovující potřebu rozvoje výroby a využití biometanu a vodíku zejména v souvislosti s dimenzemi snižování emisí uhlíku a energetické bezpečnosti. Zároveň je třeba v souladu s Vodíkovou strategií stanovit, jak budou plněny cíle v průmyslu

(2030 a 2035), a jaká je očekávána dlouhodobá role vodíku tak, aby do roku 2030 byla správně nastavena trajektorie k jeho využití.

7. Jaké konkrétní politiky a opatření v jednotlivých pěti dimenzích (snižování emisí uhlíku, energetická účinnost, energetická bezpečnost, vnitřní trh s energií a výzkum, inovace a konkurenceschopnost) chybí a měly by být doplněny?

1) Snížení emisí uhlíku (včetně OZE)

- Zpoplatnění CO₂ v sektorech mimo EU ETS – od roku 2027 sehraje tuto roli částečně celoevropský ETS₂, nicméně národní systém může začít fungovat dříve a případně může i koexistovat s ETS₂. V souladu s programovým prohlášením vlády je třeba provést narovnání podmínek na trhu s teplem v postupných krocích ještě před zavedením ETS₂ od roku 2027.
- Kromě samotného snížení emisí přináší i benefity v oblasti energetických úspor. Např. v Německu je to opatření, které vykáže největší energetickou úsporu a významně tak pomůže splnit závazný cíl v této oblasti. Vedle toho srovnává podmínky mezi velkými zdroji tepla v EU ETS a menšími zdroji stojícími mimo.
- Carbon Contracts for Difference – nástroj stimulující zavedení bezemisních technologií v průmyslu a dalších sektorech. Vzhledem k plánovanému využití tohoto nástroje v Německu a dalších evropských zemích bude důležité i z hlediska udržení konkurenceschopnosti českého průmyslu. Vedle toho může být užitečné i pro zajištění naplnění cílů v oblasti spotřeby zeleného vodíku.
- CCS/CCUS – potenciál domácího ukládání případně plány na transportní infrastrukturu mohou pomoci v plánování dekarbonizačních opatření v průmyslu a dalších sektorech. Využití CCUS je pak vhodné zejména tam, kde odpadní plyn je prakticky jen CO₂.
- Koridory pro jednotlivé OZE technologie včetně nástrojů jejich realizace a financování – zejména rozdílové kontrakty (CfD) udílené v pravidelných aukcích podobně jako v Německu a dalších státech.
- Acceleration areas – funkční stanovení oblastí s rychlým povolovacím procesem výrazně zrychlí rozvoj OZE v ČR. Bez nich je splnění cíle na OZE a udržení energetické soběstačnosti takřka vyloučené.
- Zajištění odpovídajících dotačních prostředků pro transformaci průmyslu a teplárenství a náhradu uhlí do roku 2030 zejména z Modernizačního fondu.
- Je třeba se zabývat ukončením výstavby nových zdrojů na fosilní paliva v budovách nejpozději do roku 2030.
- Bude potřeba zvýšit ekonomickou motivaci k výraznému omezení skládkování komunálního odpadu již před rokem 2030, zejména je potřeba co nejdříve zrušit skládkovací slevu pro obce.
- Nastavení provozní podpory elektřiny z vysokoúčinné KVET do roku 2030.
- Zahnutí tepelných čerpadel do provozní podpory tepla z obnovitelných zdrojů dodaného do soustavy zásobování tepelnou energií.
- V oblasti plynárenství chybí především jednotný systém vykazování povinností a cílů na základě certifikátů napojený na další systémy sledování a vykazování uhlíkových emisí. Použití systému sledování využití biometanu, vodíku a jejich kvality bude naprosto nevyhnutelné jak z pohledu sledování cílů RED a EU ETS II, tak pro plnění parciálních povinností plynoucích z taxonomie, EPBD, EED.

- Zelený vodík – na základě cílů pro domácí výrobu zeleného vodíku bude nutné zajistit mechanismus pro její zajištění (např. formou využití aukční platformy v rámci Hydrogen bank). Vedle toho je potřeba začít připravovat infrastrukturu pro budoucí importy H₂ tak, aby bylo možné je diverzifikovat.

2) Energetická účinnost

- Za Svaz průmyslu a dopravy jednoznačně preferujeme zachování stávajícího alternativního schématu pro plnění cíle dle čl. 8. V této souvislosti plánujeme větší podporu dobrovolných dohod, konkrétní další opatření bychom vznesly na dedikované pracovní skupině k energetické účinnosti, nicméně je potřebné, aby stát adresoval otázku administrativní zátěže a další podpory plnění čl. 8.
- Větší využívání neinvestičních opatření (finanční a behaviorální opatření, standardy) – aktualizované cíle pro povinné úspory na konečné spotřebě se dostávají na hranici potenciálu investičních opatření. Navíc by vyžadovaly realizaci i velmi drahých úsporných opatření. Např. v Německu investiční opatření představují jen necelou třetinu celkových plánovaných úspor. V oblasti energetických úspor může Německo sloužit jako dobrá inspirace.
- Aukce na úsporná opatření – mají potenciál aktivizace potenciálu úspor, jež dosud nepokrývají ostatní nástroje.
- Preference účinných soustav zásobování tepelnou energií, povinnost připojení na účinnou soustavu zásobování tepelnou energií, pokud vlastník neprokáže, že jiný způsob vytápění zajistí nižší energetickou náročnost budovy.

3) Energetická bezpečnost

- Kapacitní mechanismy – tlak na dekarbonizaci a vysoké ceny CO₂ povedou k poměrně rychlému utlumení výroby z emisně intenzivních zdrojů. Bude tedy nutné zajistit existenci dostačujícího výkonu po pokrytí špičkové domácí spotřeby, když nesvítí a nefouká. Je vhodné nastavit zdrojovou přiměřenost pro ČR v dostatečně vysoké míře, aby nebyl ohrožen průmysl ve smyslu zajištění jeho energetických potřeb a konkurenceschopnosti (elektrifikace průmyslu si vyžádá násobky současné spotřeby elektrické energie), a současně, aby mohly být naplněny nové sektorové cíle v OZE.
- Diverzifikace zdrojů a dopravních cest zemního plynu a vodíku, pokud je toto potřebné pro naplnění energetických potřeb ČR a stávající infrastruktura není kapacitně postačující. Konkrétní projekty viz TYNDP. V rámci plánu je vhodné zohlednit i mezinárodní dimenzi – typicky potřebu rozvoje a posílení plynárenské infrastruktury v Německu za účelem energetické bezpečnosti v ČR. Důvodem je, že výstupní kapacity na přepravních sítích z Německa do ČR jsou z významné části nabízeny německými TSOs jako tzv. přerušitelná kapacita, kterou v případě kapacitních omezení TSO přerušuje, jinými slovy krátí nominace obchodníků, kteří chtějí další den přepravovat plyn do ČR. K takovým přerušením a krácením nominací obchodníků docházelo v letech 2022 a 2023 často. Tím, kdo je touto situací nejvíce postižen, jsou obchodníci, kteří chtějí přepravovat plyn do ČR.
- Aktuální stav zdrojů a dodávek plynu pro ČR, který vyplývá z geopolitické situace v Evropě po invazi Ruska na Ukrajinu v roce 2022.
- Doplnění informací o budoucí pátevní vodíkové infrastruktuře v EU.
- Aktualizace kvantifikace bezpečnosti dodávek plynu pro ČR dle vzorce N-1.
- Podpora domácí výroby klíčových technologií a surovin

4) Inovace a konkurenceschopnost

- Z hlediska inovací je třeba zajistit propojení s národní strategií RIS3, tj. včetně důrazu na podporu VaVal ve vyjmenovaných sektorech, oblastech a technologiích.

- Je třeba definovat nástroje a postupy, kterými hodlá ČR podporovat konkurenceschopnost průmyslu v době transformace.
- Podpora PPAs – pro udržení konkurenceschopnosti domácího průmyslu bude nezbytné zajistit přístup k zelené elektřině. Řada nadnárodních hráčů již nyní vyžaduje, aby jejich subdodavatelé poskytovali zelené výrobky, a tento trend sílí. Standardním nástrojem jsou zde PPA. Jejich rozvoj může stát podpořit např. formou garancí pro dodavatele.
- Podpora zavedení Carbon contracts for difference
- Výdaje pro vědu a výzkum určené jako pevné procento z HDP – globální ekonomické velmoci (USA, EU, Čína) směřují k soutěži na rostoucím trhu s čistými technologiemi. V této soutěži budou klíčové nové technologie, know-how a inovace. Podpořit vysílání studentů na nejlepší světové univerzity se závazkem následného pracovního působení v ČR. Vzdělaná a kvalifikovaná pracovní síla je pro úspěch českého průmyslu zásadní.
- Další možné náměty na výzkum v energetické oblasti:
 - Sezónní skladování tepla a využití geotermální energie,
 - Výzkum a modelování geologických možností uskladňování H₂,
 - Výzkum a modelování geologických možností konečného ukládání CO₂,
 - Inovace – užití CO₂ jako surovina v chemickém průmyslu,
 - Výzkum sezónní akumulace energie do derivátů H₂ (NH₃, CH₃OH...)

5) Oblast vnitřní trh s energií

- Informace o zapojení se ČR do nových integračních procesů v oblasti trhu s elektřinou, včetně přesného harmonogramu (např. zapojení se do přeshraničního nákupu podpůrných služeb ALPACA, atd.)
- Informace o aktuálním stavu procesu a projektů přírůstkových kapacit
- Připravenost a regionální spolupráci v přepravě vodíku, dovoz vodíku, připravenost přepravní soustavy na čistý vodík a směsi vodíku se ZP, napojení přepravní soustavy na provozovatele vodíkové infrastruktury v sousedních zemích, uvedení konkrétních vodíkových koridorů a projektů na dopravu vodíku do a přes ČR

Další podněty:

Důležitým segmentem pro transformaci je teplárenství a jeho odchod od uhlí. V tomto segmentu je třeba skloubit vize v minimálně třech dimenzích – snižování emisí uhlíku (RED, taxonomie), energetická účinnost (EED) a energetická bezpečnost (Plynárenský balíček).

Složitým segmentem je snižování emisí v dopravě. V tuto chvíli chybí propojení povinností v dopravě mezi POZE a zákona o ochraně ovzduší. Plán má jedinečnou šanci základy pro propojenost položit a ty dále využívat po roce 2030, kdy bude situace stále kritičtější.

Do všech dimenzí by se měla se stejnou vahou promítnout i dekarbonizace energeticky náročného průmyslu, a to se všemi jejími předpoklady a potřebami. Jde o oblast, které bylo doposud ve strategických dokumentech obecně věnováno minimum pozornosti, ačkoliv se jedná o velice strategický cíl. Dopady, výzvy a požadavky evropských energeticko-klimatických cílů a navazující regulace jsou zde bezprostřední a bez transformace, která v případě některých sektorů není jednoduchá, a k níž je rovněž třeba vymezení strategického přístupu na národní úrovni, si tento segment nebude schopen udržet konkurenceschopnost na světovém ani evropském trhu. I proto je zapotřebí vytvořit národní průmyslovou strategii, viz výše.

8. Jaké změny by měly být reflektovány v části věnované současnému stavu a odhadům vycházejícím ze stávajících politik a opatření?

Kapitolu doporučujeme zestručnit, zpřehlednit a textově provázat. Není zřejmé, za jakým účelem jsou uvedeny např. grafy a tabulky dlouhých časových řad ukazatelů, když nejsou následně reflektovány v doprovodných textech; nebo proč jsou uváděny historické ceny komodit apod. U jednotlivých politik zavedených stávajícím Plánem je nezbytné provést vyhodnocení jejich účinnosti za poslední 4 roky.

Popis současného stavu a budoucnosti musí vzít v úvahu změny ve vnějším geopolitickém a ekonomickém prostředí, zejména:

- Globální směřování ke klimatické neutralitě. Tlak na dekarbonizaci znamená rychlejší elektrifikaci ekonomiky, zejména dopravy, vytápění a průmyslu.
- Zásadně nižší ceny za dodanou MWh pro fotovoltaické i větrné elektrárny oproti situaci např. před 10-15 lety
- Vnitrostátní plán také počítal s cenou povolenky v roce 2030 lehce nad 30 Euro. Je zjevné, že zde došlo k zásadnímu posunu s dopady na energetiku i průmysl. Je také potřeba zahrnout zavedení systému obchodování s povolenkami pro menší stacionární zdroje a dopravu ETS2 od roku 2027.
- Globální soutěž o vliv a podíl na trhu v oblasti čistých technologií
- Ruská agrese na Ukrajině a související nedostupnost energetických komodit (ale také dalších, např. průmyslových vstupů) importovaných z Ruska a zároveň větší důraz na energetickou bezpečnost. Důsledkem je zejména rychlejší růst OZE, tlak na energetické úspory a dlouhodobě vyšší ceny plynu v Evropě ve srovnání se situací před rokem 2021.
- Rostoucí role zeleného vodíku a jeho derivátů.
- Zákaz prodeje aut umožňujících spalování fosilních paliv.

Dále pak ke kapitole 4 NKEP doporučujeme:

- Aktualizovat podkapitolu 4.2 „Snižování emisí uhlíku“ o potřebu zajištění alternativních zdrojů energie kvůli postupnému nahrazování fosilních paliv směrem k 2050.
- Zahrnout vodík, jako palivo, které může přispět k náhradě fosilních paliv, a uvedení sektorů s budoucím využitím vodíku, včetně zdrojů případného importu vodíku
- Uvést evropské a národní nelegislativní dokumenty zabývající se vodíkem (Vodíková strategie EU, Vodíková strategie ČR)
- Aktualizovat kapitolu 4.4 „energetická bezpečnost“ v části Diverzifikace oblasti zemního plynu.
- Aktualizovat kapitolu 4.5 „Vnitřní trh s energií“ zejména o:
 - faktické změny v obecné charakteristice plynárenské soustavy
 - požadavky na rozšíření infrastruktury v oblasti plynárenství
 - informace o trhu s plynem
 - v elektroenergetice viz výše, aktuální integrační projekty

9. Je posouzení dopadů plánovaných politik a opatření dostatečné a co konkrétně by mělo být v této části revidováno, respektive doplněno?

Kapitola z našeho pohledu není zcela přehledná. Chybí vyhodnocení předpokládaných dopadů jednotlivých politik. Nelze například konkrétně přiřadit jednotlivá opatření zavedená v POZE na politiky uvedené v platném Plánu.

Kapitolu bude třeba revidovat s ohledem na nově navržené politiky a opatření. Zejména bude potřeba aktualizovat investiční potřeby, které zásadně vzrostou a také zdroje pro jejich financování – viz například programové prohlášení vlády se závazkem použít veškeré prostředky získané z povolenek pro dekarbonizaci.

Dopady a důsledky politik a opatření v ČR by měly být analyzovány v kontextu situace ve zbytku EU. Jako malá otevřená ekonomika si ČR potřebuje udržet konkurenceschopné prostředí vč. nákladů na energie a složení energetického mixu. Potřebuje rovněž reflektovat trendy v sousedních státech. Např. pokud se v průmyslu stane standardem využívání čisté energie, musí tuto možnost mít i podniky v ČR. Pokud se doprava a průmysl v Evropě elektrifikuje, musí i ČR zajistit dostatečnou infrastrukturu. Při opačném přístupu hrozí vypadnutí z globálních dodavatelských řetězců a dopravních cest.